پەیامی قیبلە

ڕۆشنبیری گشتی و ئیسلامی . زانست و ئیمان

مسوڵمان بونی ئینگلیزێك و ڕۆشتنی بۆ قەڵادزێ

پەیامی خواناسی

د. عومەر عەلی

٢٠١٩

ژمارە

٢٩

پەیامی قیبلە
رۆشنبیری گشتی و ئیسلامی . زانست و ئیمان

ناوی کتێب: مسوڵمان بونی ئینگلیزێك و رۆشتنی بۆ قەڵادزێ.

نووسەر: د. عومەرعلی

دیزاینی ناوەوە: عبدالله خاکی

دیزاینی بەرگ: توانا ئەحمد

چاپخانە:

تیراژ:

نرخ:

ژمارە (   )ی ساڵی (   )ی

لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتیەکان پێدراوە

بسم الله الرحمن الرحيم

لە مەراسیمی کردنەوەی مزگەوت بوین، قەرەباڵغی دروست ببو، لە دەرەوە سەیارەی زۆر راگیرابو، جێگەی تێبینی ببو، ئینگلیزێك خۆی کرد بە ژوردا، کوڕێکی باڵا بەرزی سورو سپی و چاو سەوز، پرسیاری کردبو لەسەر ئیسلام، ئەوانیش وتبویان بچۆ بۆلای عومەر عەلی، ئەو هەم شەرع و هەمیش ئینگلیزی دەزانێت، بە گەرمی تەوقەمان کرد، بو بە هاوڕێم و زۆرکات پێکەوە دادەنیشتین و باسوخواستمان دەکرد، دەمبردەوە بۆ ماڵ و بە سەیارە پێکەوە دەچوین بۆ ئەملاولا، وەك کورد بێت وای لێهات لەگەڵم.

بونی خوا لە ژیانی هەرکەسێکدا گەورەترین فەراغەو دەبێت پڕبکرێتەوە، ڕێك وەك ئاو وایە، جا هەیە کە تینوی بو ئاوی پاکی لەسەرچاوەوە دەست دەکەوێت و دەیخوات و تینوی دەشکێنێت، هەشە دەستی ناکەوێت و بە چەندین جۆر هەڵی دەخەڵەتێنن، کە دەیخوات لەبری ئەوەی تینوی بشکێت کەچی توشی نەخۆشیشی دەکات، برادەرێکم لە کۆمپانیایەك کار دەکات لە سلێمانی، جیهازێکیان پێیە زۆرجار ئاوی بە حساب زۆرپاکیش دەدات لە جیهازەکە کەچی دەبینێت ئاوەکە پیسە، من بەچاوی خۆم دیتم گڵاسێك ئاو کە ئەو جیهازەی تێکرد پاش کەمێك ئاوەکە بو بە خڵتەو خەواڵ و چڵکاو سەر گڵاسەکەی گرت،

که سەیرم دەکرد رشانەوەم دەهات، پێش ئەو جیهازەش هەر هەمان ئاو هەڵم دەقوڕاندو دەمگوت جیهاز هەموی هەر درۆیە.

زۆرکەس لە ژیانیدا بە حسابی خۆی خوا دەناسێت، من ئەو جیهازەی لێ دەدەم سەیر دەکەم پاش کەمێك وەك ئاوەکە رشانەوەت دێت، چون، چڵکاوەکە بە ئاشکرا دیارە.

منداڵ بوم ژیاننامەی پێغەمبەری مەزنم خوێندەوە، کە باسی کافرەکانی قورەیشی دەکرد بتیان پەرستوە! بەلامەوە سەیر بو باوەڕم نەدەکرد، چۆن دەکرێت مرۆڤ بەم ژیریەوە داروبەردێك دابنێت و بە گەورەی بزانێت، هەتا با باوەڕی بە خوای راستەقینەش هەبێت، بەڵام ئەم بتانە هیچ مانایەکی نی یە.

دواتر رۆشتمە لای مەلاو مامۆستای زۆر بەڕێز ئەوانیش پشتڕاستیان کردەوە، وتیان بەڵێ وابوەو شتی وا مومکینە!

نەخێر من هەر ئەقڵم نەیدەبڕی، ئاخر شتەکە مەنتیقی نی یە! گەشتمە بەریتانیا بەحساب دەبێت ئیتر لێرە هەر حساب بۆ خواش نەکەن و دونیای تەکنەلۆژیایە! ئەڵبەت وەك هەندێك بەڵگەی سەرلێشێوای وای بۆ دەچن.

دەمبینی خوایە گیان خۆ ئەوەتا ئێرە پڕە لە بت پەرست، دار، بەرد، مانگا، مشك، ئەی خوایە گیان تۆ بڵێی من بە هەڵە بۆ وڵاتێکی تر نەهاتبم، ئەمە خەوە یان راستیە!

مامۆستایەك وتی نەچیت بۆ کەنیسەو مەعبەدەکان گوناحە، وتم سوێند بەخوا دەبێت دانە دانە بچم بۆ هەر هەموی، بەچاوی خۆم بیبینم و قسەشیان لەگەڵ بکەم.

رۆشتم بۆ کەنیسەیەك لە لەندەن، پێش وتار هەندێك گفتوگۆم کرد لەگەڵ قەشەکەو چەند کەسێکدا، هەروا بەدەم پسکیت و شەربەتەوە باسی دینمان کرد، قەشەکە وتی: دواتر قسە دەکەین! کاتی وتاری هات، بە دەنگی بەرز ناوی منی خوێندەوە کە هاتوم ببم بە مەسیحی، هەمویان پیربون، تەنها من گەنج بوم، قەشەکەش گەنج بو، کە ناوی خوێندمەوە هەموی بەخۆشحاڵیەوە سەیریان کردم، دوای وتارەکە هەمویان بە گەرمی هاتن بۆلام، وتیان: خۆشحاڵین کە تۆ هاتوین ببیت بە مەسیحی!

منیش وتم: دیارە هەڵە تێگەشتنێك هەیە! وتیان: چی؟ وتم: من هاتوم ئێوە بکەم بە مسوڵمان!

یان ئەوەتا ئێوە قەناعەت بە من بکەن یان من قەناعەت بە ئێوە دەکەم! من لەو جۆرە کەسانە نیم بە پسکیت و شەربەت ببم بە مەسیحی، ئەسڵەن مەزەی چەندەها مەشروب خۆریشم خواردوەو تا ئێستە دەمم لە مەشروب نەداوە!

کەوتینە قسە، کە باسی خوایان بۆ دەکردم ٣ خوایان پێ دەناساندم، لە هەمان کاتدا دەیانگوت: مەسیح کوڕی خوایە وە هەمیش خوایە!

منیش وتم: ئێوه سەرتان لەمن شێواند، ئێستە عیسا خوایە؟ یان کوڕی خوایە؟ نابێت دو پۆستی هەبێت!

ئەگەر خوایە نابێت کوڕی هەبێت، ئەگەر کوڕی خواش بێت نابێت خواش بێت!

دواتر بەو ئاراستەدا بردیان کە کوڕی خوایە!

وتم: باشە کە کوڕی خوایە کەوابێت خوا کوڕی هەیە!

وتیان: دەی بەڵێ ئەوەتا مەسیح کوڕی خوایە!

وتم: کەوابێت خوا حەزی لە کوڕە، چون ئەوەتا کوڕێکی هەیە؟

پێیان خۆش بو، وەك بڵێی نزیکم لە قەناعەت کردنەوە، وتیان: بەڵێ ئافەرین چاکت وت، خوا کوڕی هەیەو عیسا کوڕی خوایە.

وتم: باشە کە خوا کوڕی هەیەو حەزی لە کوڕە بۆ تەنها هەر یەك کوڕی هەیە، خۆ ئەوەتا مرۆڤی وا هەیە دەیان کوڕی هەیە، ئێ مەعقولە خوا بە قەدەر سۆماڵیەکی لێ نەیەت لە دیجیبوتیدا دەژی و نان نی یە بیخوات ١٥ کوڕی هەیە!

بۆم دەرکەوت هەمویان لە بێ ئیشیداو بۆ پسکیت خواردن هاتون بە کورتیەکەی.

من نەبوم بە مەسیحی و ئەوانیش هەمویان کەوتنە گومانەوە لە خواکەیان و جەلسە کۆتایی پێهات.

لە زانکۆ مادەیەکمان هەبو بەناوی بەراوردکردنی دینەکان (مقارنة الأديان)، خۆشم زۆرم خوێندوەتەوە لەسەریان، جگە لە تێکەڵی واقعی و ڕۆشتن بۆ مەعبەدەکانیان، حیوارم لەگەڵ کردون لەسەر خواناسی.

ڕۆژێك تا ئیوارە لەگەڵ ئافرەتێکی بوزی کارمان پێکەوە دەکرد، دوای یەکترناسین،هاتینە سەر باسی دین، وتم: تۆ چ دینێکت هەیە؟

بوزی: من بوزیم.

عومەر عەلی: چەند خواتان هەیە؟

بوزی: خواکان زۆرن، چۆن بتوانم ژمارەیان بکەم!

عومەر عەلی: باشە خۆت لەماڵەوە چەند خوات هەیە؟

بوزی: کەوتە خەیاڵەوە وا دەهاتە پێش چاوم وەك بڵێی دانەیەك لە کارتۆنەکەدایە، دانەیەك لەبان تەلەفزیۆنەکە، دانەیەك بە ئەمانەت بردویانە هێشتا نەیان هێناوەتەوە، دانەیەك بەدەستی منداڵەکانەوە بو ئەگەر ون نەبوبێت ئەوەش حساب بکەم، دواتر وتی زۆرە بزەبت نازانم چەندە!

عومەر عەلی: ئەم هەموو خوایە تۆ لە کوێ دەیهێنیت؟

بوزی: ساڵانە دەچم بۆ تایلەند، لەوێ پڕی جامتایەك خوا دەکڕم، ئەنواع و ئەشکاڵ، هەتا بەشی هاوڕێکانیشم دەهێنم.

عومەر عەلی: باشە گرانی و هەرزانی چۆنە لە تایلەند؟ دیارە لەوێ سعرەکان موناسبە، پێم وابێت بەریتانیا زۆر گرانجانن، قازانج زۆر دەخەنە سەر خواکان!

بوزی: بەڵێ لێرە گرانە، لەوێ هەرزانە، جێگە بۆ جێگەش جیاوازی هەیە، جگە لەوانەش ئیتر دەکەوێتە سەر ئەو مادەش کە خواکەی لێ دروستکراوە، ئەگەر خوایەك لە ئاڵتون یان زیو بێت، فەرقی هەیە لەگەڵ خوایەك کە لە بەردو دارو قوڕ بێت، کوالەتیەکانیشی هەر فەرق دەکات.

عومەر عەلی: دەی باشە سبەی خوایەکی خۆتم بۆ بهێنە، حەز دەکەم خوایەکم هەبێت و بە دەستمەوە بێت، هەر ئیشم پێی بو رێك پێی بڵێم!

بوزی: بەڵێن بێت سبەی خوایەکی خۆمت بە دیاری بۆ بهێنم!

رۆژی دواتر..

بوزی: ببورە سەیرم کرد هەمو خواکان لەو خوایە زۆر باشانە بو، کە پێم خۆش نی یە لەناویان بدەم، هەمویم بۆ خۆم داناوە!

عومەر عەلی: تۆ بەڵێنت بەمندا، کەواتە تۆ درۆت لەگەڵ من کرد! لە دینەکەی ئێوەدا بەڵێن و درۆ هەروا ئاسانە.

بوزی: ئە، ها، نازانم، ئم، دەی باشە سبەی بۆتی دەهێنم.

رۆژی دواتر...

بوزی: فەرمو ئەوە خواکەمە پێشکەشت بێت، بەڵام یەك داواکاریم لێت هەیە مەیخە باخەڵکی دوای پانتۆڵەکەتەوە، نەوەك نەزانیت و لەسەری دابنیشیت، ئەوە بێ ڕێزیە بۆ خواکەمان، بیخە باخەڵکی پێشەوە.

عومەر عەلی: کردمەوە لەناو قەباغێکی وەك ئەو قەباغانەی کە حەلقەی ئاڵتونی تێ دەکەن بەرگی سەرەوەی پلاستیکی ئاوی بو دیاربو تێیدا، هەیکەلێکی لە شێوەی ئافرەتێك بە دانیشتنەوە، وتم باشە ئەمە زۆر لاوازە تۆزێك دەستی لێ توند بکەم دەشکێت!

بوزی: نانا نەکەیت دەستی لێ توند مەکە، بەم شێوە سەیری مەکە، ئەسڵەن من بۆ تۆ نەبوایە نەمدەدا لە راستیدا، جگە لەوە ئەگەر لە تایلەند لەم خوایانە بشکێنیت پۆلیس دەتگرێت!

عومەر عەلی: باشە خوایەك نەتوانێت بەرگری بکات لە خۆی، چۆن هیچی بۆ تۆ پێدەکرێت؟

بوزی: من نازانم زۆرینەی پرسیارەکانی تۆ لای من وەڵامی نی یە، ئیتر من وافێرکراوم.

عومەر عەلی: بەڵام ئێستە تۆ گەورەیت تەمەنت ٤٠ ساڵە، نابێت خۆت بیربکەیتەوە؟

بوزی: بیردەکەمەوە...

مەعبەد نی یە نەڕۆشتبم و نەمدواندبن لەسەر ناسینی خوا، زیاتر لە ١٠٠ قەومی جیاوازم دیوەو حیوارم لەگەڵ زۆریدا کردوە، ئەوانەی کە بت دەپەرستن یان دەیکەن بە شەریکی خوا وەڵامی دروستیان پێ نی یە، دەگەڕێتەوە بۆ ڕاهاتن لەسەری،

لەگەڵ ئەوەشدا نایانەوێت دەستبەرداری ببن، هەتا زۆر لەوانە بە بازرگانی کراوە، بۆ نمونە هەر بۆنەی کرسمس لە ئەوروپا ئەوەندەی بۆنەیەکی بازرگانیە، سەدجار دابەشی بکە، بەشێکی ئاینی نی یە.

ئەوانەشی کە دینیان هەر نی یەو خۆیان بەبێ باوەڕ ناودەبەن، یەك تۆز بیاندوێنیت شتێك لە ناخیاندا هەیە کە کردویانە بەخوا، پیرۆزیان کردوە، تەبەروکی پێوە دەکەن، هەیە زۆر بچوك و لاوازە وەك منداڵ، بەڵام باوکەکەی دەیپەرستێت، سوێندی پێ دەخوات لە ئەوروپا، دواتر کە تەمەنی گەشتە ١٦ ساڵ، خواکەی هەڵدێت و کوڕم دەوێت بیدۆزێتەوە! دواتر هەر ئەم باوکە کە منداڵەکەی دەپەرست لە شوقەیەکدا بە تەنها دەمرێت، دوای ماوەیەکیش پێی دەزانن، ئەسڵەن خواکەی کەس نازانێت لە کوێیە!

هەیە ئافرەتێك دەپەرستێت و لە پێناویدا سڵ لە هیچ ناکاتەوە، بەشێوەیەك قوڵ دەبێتەوە تێیدا خۆی بە تەواوی ون دەبێت، دواتر کە توشی کێشەیەك دەبن، وا توشی سەدمە دەبێت لە داخی خواکەی خۆی دەکوژێت.

بینومە پارەو ئیشەکەی رێك بوەتە خوای، لە پێناویدا هەژاری چی! حساب بۆ هیچ ناکات، کە توشی زیانێك دەبێت و خواکەی لە دەستی دەچێت، خۆی دەکات بە ژێر قیتارێکەوە.

هەیە وەهمێکی کردوە بە خوا، ئەسڵەن خۆشی پێناسەی بۆی نی یە، بەشێوەیەك رەنگی بزرکاوە ئەوەندەی بە جەستە مرۆڤە بە رەنگی حەقیقی مرۆڤ نی یە!

لە سورەتی الأنعام ئایەتی ٧٤ بۆ ٧٩ لە زمانی ئیبراهیمەوە سەلامی خوای لەسەر بێت فێرمان دەکات کە چۆن خوا بدۆزینەوە.

کە منداڵ بوم شوانیم دەکرد، باوکم رۆژێك وتی کوڕم زوو ئاژەڵەکە مەهێنەرەوە، سەیر بکە کە خۆر ئاوابو ئەوسا بیان هێنەرەوە، با حەیوانەکان تێر بخۆن، چون مەسولیاتی لەسەر ئێمەیە، باش تێریان بکەین، منیش لەسەر بەردێك دانیشتم و سەیری خۆرم دەکرد، بەشێوەیەك لەگەڵ خۆر تێکەڵ ببوم، لەگەڵ دابەزینەکانیدا بۆ ئاوابون منیش لەگەڵیدا وردە وردە دەرۆشتمە خوار، هەر ئەوەندەم زانی خۆر تەواو ون بو! زۆر سەرم سوڕما ئەو خۆرە گەورە، کە پێشتر کڵاوەکەم تەڕ دەکرد بۆ ئەوەی گەرمام نەبێت، کەچی ئێستە نەما، رۆشتە قوتا لەبەرچاوم، زهنمی بەتەواوی بۆلای خۆی برد، بیرم لێ دەکردەوە، شەو باوکم وتی لای حەیوانەکان لەسەر قەرەوێڵە بخەوە، تەنها بوم، سەیری ئاسمانم دەکرد، مانگم بینی ئەستێرەی زۆر جوان بەدەوریدابون، هەموی پێناسەی خالقێکی بۆ دەکردم، نەمدەزانی ناوی بنێم چی! کە سبەی رۆشتمەوە بۆ لای حەیوانەکان دیم خۆر دیسان لەو سەرەوە هەڵهاتەوە، ئەوەندە خالقم لە ناخدا گەورە بو، تا ئێستە هیچ شتێك نەیتوانیوە کاریگەریم لەسەر دروست بکات ئەو خالقەم لا بسڕێتەوە.

ئێمە زۆر بێ زەمیرن، بۆ سەلماندنی خۆمان بەرانبەر دەسڕینەوە، بۆ ئەوەی بیسەلمێنین کە ئێمەش هەین نەفی بەرانبەر دەکەین، مامۆستا رقی لە مامۆستایە، دکتۆر رقی لە دکتۆرە،

دوکاندار رقی لە دوکانداره، زۆر سەیرە هەمو چینەکان دژی هەمان چینی هەتا بەرانبەر خۆیەتی، تا گەشتوەتە ئەو رادەی بۆ سەلماندنی بونی خۆی بونی خوا رەد دەکاتەوە، لە کاتێکدا پێچەوانەکەی راستە، تۆ بۆ ئەوەی بونی خۆت بسەلمێنیت دەبێت باوەڕ بەخوا بکەیت، بۆ ئەوەی بیسەلمێنتی کە تۆش مامۆستایت دەبێت بڕوا بە مامۆستا بکەیت، بۆ ئەوەی بیسەلمێنیت کە تۆ دوکانداریت دوکانی تریش هەیە سەرچاوەیە.

لە کوردەواریدا دەڵێ کەسێك کە خەوتوبێت بانگی بکەیت خەبەری دەبێتەوە، بەڵام ئەگەر بە درۆوە خۆی کردبێت بە خەوتو! سەدان جار بانگی بکەیت خەبەری نابێتەوە!

ئەو چێژو خۆشیەش لە ناخی مرۆڤدا هەیە بۆ ناسینی خوا، گەر مرۆڤ بە ویژدانەوە دانی پێدا بنێت و مومارەسەی بکات خۆشترین چێژە، لە وەرگرتنی چێژدا بۆ خۆشیەکان بەشێك لە جەستە بەشدار دەبیت تێیدا، بۆ نمونە خواردنێکی خۆش دەخۆت، گەدەت هەست بە ئارامیەك دەکات و لێت رازیە! بەڵام ئەوەش هەر سنوری هەیە زیاد لە پێویستت خوارد هەر ئەو خۆشیە دەبێتە ناخۆشی.

جیهاز هەیە ١ پاوەندی تێدەکەیت و لەسەری دادەنیشیت ٣ دەقە پشت دەشێلێت، هەست بە ئارامیەك دەکەیت، جاریٚ وا هەیە دەڵێی با ١ پاوەندی تریشی تێ بکەم ٣ دەقەی تر پشتم بشێلێت، پشتت لەزەت لەو شێلانە دەبات.

هەر خۆشیەکی تر بەو شێوەیە، تەنها ناسین و ئیمان نەبێت زۆر جیاوازە، گەر بە راستی تامی بکەیت هەرگیز تێری لێ ناخۆت، تا قوڵ ببیتەوە تێیدا چێژەکە زیاتر دەبێت، تەنها کاتانێك هەست بەو چێژە ناکەیت کە تاوان دەکەیت!

بۆیە مرۆڤی تەندروست کە تاوانی کرد هەست بە نائارامی دەکات، چون ئیمانەکە غائیب بوە لەو کاتەدا، من چ کاتێك ئالەمە تێگەشتم کە ئەو فەرمودەم دی کە دەفەرموێت: **قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: لا يزني الزاني حين يزني وهو مؤمن، ولا يسرق السارق حين يسرق وهو مؤمن، ولايشرب الخمر حين يشربها وهو مؤمن.**

لە کاتی زیناو مەشروب خواردن و دزیدا ئیمان نامێنێت، چون ئەو سیفەتانە لەگەڵ خواناسی و ئیماندا یەك ناگرێتەوە، کە ئەوانە تێکەڵت بو، ئیمان دەردەچیت لە ناخت.

کە تەوبە دەکەیت، یان استغفار دەکەیت دوای تاوان هەست بە چێژێکی تایبەتی دەکەیت، ئەو چێژە ڕێك ئیمانە، رێك هاوتەریبە لەگەڵ خواناسیدا، بۆ من دەڵێم کە ئێستە تۆ بێ تاقەتیت حەتمەن نەقصی ڤیتامین ئیمانە، مەرۆ بۆلای دکتۆری فیزکی، من دکتۆری ئەم شتانەم، دەست نوێژ بشۆ، دوو رکات نوێژ بکە، کە سەرت خستە سەر زەوی، هەرچی رازو نیازت هەیە هەموی بڵێ، هیچ لە دڵتا مەهێڵە، دواتر هەست بە ئارامیەکی تەواو دەکەیت، ئارامیەك نەك وەك ئەو ئارامیەی بچینە سەر تەلفریکێك و بۆ ساتێك لە بەرزاییەکانەوە نزماییەکان ببینی، رێك هەست دەکەیت تۆ خۆت فرِیویت!

دواتر هەست بە بونی راستی خۆت دەکەیت، دواتر ئەسڵەن سوپاسی خوا دەکەیت لەوەی ئەم نوێژە بە بەلاش بوو، ئاخر عەزیزان، زۆر موهیمە لەبەرانبەر نوێژدا پارەمان لێ وەرناگیرێت، ئەسڵەن بەبڕوای من دەبوایە بەپێی رکات پارەمان بدایە، ئەی ئەوە نی یە ئامێرەکانی خۆشبەختی بە دەقە پارەمان لێ وەردەگرن، تۆ بڕۆ بۆ چاڤی لاند کاردێکت پێ دەدەن بە پێی بەلانسەکە دەبیت سواری ئامێرەکان بیت، ئەسڵەن واللهی سواری دانەیەکیان بوم خەریك بو بشڕشێمەوە، ئەمە بۆ ساتێك ئارامی، ئێ ئەو ئارامیە لە کوێ کە تەنها جەستە تێیدا بەژدارە لەگەڵ ئەو ئارامیەی رۆحت دەگات بە پلەیەك دەبێت فعلەن بیچێژیت تا لەم دەقانەی من تێبگەیت، رێك وەك مەلە وایە، بە نوسین هەرگیز فێری مەلە نابیت، دەبێت بە کرداری مومارەسەی بکەیت.

ئەم باسو خواستانەمان هەمووی لەگەڵ ئەو ئینگلیزەدا کرد ناوی نیك بو، مسوڵمان بو، دواتر ناوی خۆشی گۆڕی بۆ عبدالله، ئەوەندە تێکەڵ بوین، جلی کوردی دەکردە بەر، جامانەیەکی بەردەوام لە ملدا بو، ریشێکی سوری تەنکی جوانی هێشتبویەوە، کڵاوێکی سپی لەسەر دەکرد زۆرجار.

لەبیرم ناچێت توێژینەوەیەکی نوسی لەسەر دۆزینەوەو ناسینی خوای گەورە، زۆر ئاسودەبو، دەیگوت من چەندین خوایان پێ ناساندبوم پێشتر هەمووی ناوی خوا بو، بەڵام هچی خوا نەبو، زۆر شوکرانەبژێرم ئێستە خوای راستیم دۆزیەوە،

لە توێژنەوەکەدا نوسی بوی ئەوەی بیناسێت خۆشی دەوێت، چۆن خۆشی نەوێت، تۆ سەیر تەنها یەك سیفەتی خوا کە چەند گرنگە، کابرا باوەڕیشی پێی نی یە یەکسەر نایکوژێت، هەمو رۆژ کوفری خواو کوفری نیعمەتەکانی دەکات ئەو ئەوەندە میهرەبانە بۆ یەك دەقەش هەناسەی لێ ناگرێتەوە، تۆ سەیر خوا چەند موهیمە، تاوانیش دەکەیت هەر مۆڵەتت پێ دەدات، تەحەداشی دەکەیت دەڵێی خوای چی و پێغەمبەری چی و قورئانی چی! کەچی ئەو هەر یارمەتی دەریشتە لە دەربڕینی ئەو وشانەش کە دژی ئەو دەری دەبڕی، تۆ سەیر چەند عەزیمە خوا قورئانەکەشی دەسوتێنیت هەر بێ دڵیت ناکات و ئاگرەکە لاپەڕەکانیش دەسوتێنێت، خۆ خوای گەورە دەتوانێت ئەو ئاگرە وا لێ بکات نەیسوتێنێت، وەك چۆن ئیبراهمی نەسوتاند، بەڵام لێدەگەڕێت تا بیسوتێنیت، بەڵکو دوای ئەوە هەر بتبینێت کە چ دەکەیت، هەبوە دوای سوتاندنەکە مسوڵمان بوە، هەیە لە ناخیدا ئەم راستیانە هەیە بەڵام ئەوەندە ستەمکارە لە خودی خۆی ئەم راستیانە دەشارێتەوە، لە باسی فیرعەوندا خوای گەورە دەفەرمویت: **(وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا)**[1]

تۆ سەیری هەرچی دەکەیت هەموی پێناسەی خوا دەکات، هەیە ئەوەندە سەر سەختە کە ناتوانێت سەیری خۆر کە دروستکراوێکی خوایە بکات دەڵێ بۆ خوا نابینرێت.

---

[1] **النمل ١٤**

عبدالله رۆژێك هات بۆلام وتی: شێخ نامەیەکی فەرمیم دەوێت کە من مسوڵمانم!

وتم: عبدالله گیان نامەی ناوێت تۆ مسوڵمانیت و تەواو، خۆ بە نامە نی یە ،هەیە بە جنسیەش مسوڵمانە بەڵام مسوڵمانیش نی یە، ئیمان و ناسینی خوا کتابی ناوێت خوای گەورە خۆی دەزانێت.

وتی: نا دەچم بۆ کوردستان و دەمەوێت هەر لەوێ ژنیش بهێنم، تا کتابێکم پێ بێت لەلایەن ئیمامێکی موعتەریفەوە نەوەك گومانم لێ بکەن، منیش کتابێکی جوانم بۆ نوسی و شڵپ مۆری مزگەوتم لیداو ئیمزاو ژمارەی خۆم خستە سەری، دوای ماوەیەك تەلەفۆنێکم بۆ هات لە قڵادزیەوە، سەلام و عەلەیك عەلەیکە سەلام، کاکە شتێکی واو کابرا بەم شێوە تۆ دەیناسیت، بەڵێ ئەوە ناوی نیك بوو ئێستە ناوی عبدالله یەو ماوەیەکی زۆرە مسوڵمان بوەو لەگەڵ ئێمەدا نوێژی جەماعەت دەکات زاهیری نەك هەر ئیسلام بەڵکو کوردیشی زۆر خۆش دەوێت و جلی کوردیش لەبەر دەکات.

پێشتر پێشم وت، مستەر نیکی جاران و کاکە عبدالله ی ئێستە، ئێمە میللەتێکی زۆر کەلە رەقین، لەگەڵ ئەوەش کە مسوڵمانیشین زۆرجار ڕێنومایيە ئیسلامیەکان پەیڕەو ناکەی، بۆ نمونە لە مەسەلەی زەواجدا ئەسڵ ئەوەیە کەسێك داوای کچی کرد، دین و ئەخلاقی تێدا بو ئیتر تەواو، هەر ئەو دوو مەرجەی بۆ دانراوە لە دیندا، بەڵام ئێمە وانین،

هەزار مەرجی تری بۆ دادەنێن، تا وای لێ هاتوە ماڵی وامان هەیە لە کوردستاندا ٧ کچی تێدایەو ماوەتەوە هێشتا بڕیەندی لێ بدەیت لە مەرجەکانی خۆ نایەتە خوارەوە.

بە تایبەت قەڵادزیەو میراودەلیەکان زۆر سەختگیرن لەگەڵ بادینیەکاندا، من هەردولایانم زۆر زۆر خۆش دەوێت، چاك دەیان ناسم کە چەند بە ئەخلاق و پابەندو سیفەتی یەکجار بەرزو جوانیان تێدایە بەڵام بۆ زەواج هەر سەختگیرن، کە من لە کۆنەوە تێکەڵیانم ئنجا دوای ساڵانێکی تولانی کابرایەکی میراودەلی پێی وتم ئەگەر تۆم پێشتر بەم شێوە بناسیایە ژنم پێ دەدایت.

عبدالله دوای چەندین ساڵ رۆژێك لە خەستەخانەبوم لە بێرمینگهام، گوێم لە دەنگێك بو هاوار دەکرد شێخ شێخ، کەلام کردەوە سەیر دەکەم عبدالله یە، بەهەمان شکڵی جارانەوە، باوەشی پێداکردم و هەندێك باس و خواستی ئیمانیمان کرد، ئەو ئیمان لە دڵیدا جێگیر بو، بەڵام پێم وانەبو ژنەکەی هێنابێت، چون لەبیرم چو پرسیاری لێ بکەم، وە خۆشی هیچی نەوت، چون تامی ئیمانمان پێکەوە کردبو، کە دەگەشتین بەیەك، هیچی ترمان لەبیر نەدەما.

کە منداڵ بوم تۆپێنمان دەکرد، من ناوی خۆم نابو ماراد‌ۆنا، پێڵاوێکی لاسیکی ماراد‌ۆنام لەپێ دەکرد، کە هاواریان دەکرد ماراد‌ۆنا، من هەر ئەوەندە نەبو باڵ بگرمەوە لە خۆشیدا، هەر وام دەزانی بە راستی ماراد‌ۆنام،

ڕۆژێك درەنگ لە یاری گەڕامەوە زۆر بەدوامدا گەڕابون، پرسیاریان زۆر کردبو، کوڕێکی بچوك و خڕەڵە لەم شیوە ون بوە، سەرزلێکی سور، هیلاك ببون بەگەڕان بەدوامدا، کە گەڕامەوە تێریان تێهەڵدام، وتیان تۆ چیت وا ئاوا درەنگ دێیتەوە؟ منیش وتم من ماڕادۆنام! یەك چەپۆکی تریان پیاکێشام، وتیان بە درەنگ هاتنەوەکە کەم بو!

ئەم دەمدرێژیەشی هاتە پاڵ.

زۆرکەس هەیە خۆی لێ دەبیت بەشت، تەنها لە خۆیدا وایە کە شتە، گەرنا لە بنەڕەتدا وەهمێکە، وەك من و ماڕادۆنا.

منداڵ کە سەیارەیەکی بچوکی بۆ دەکڕیت، پێی دەڵێت سەیارە، لە خۆشیا هەر سەیارەیەو ڕاستیشە، یاری پێ دەکاتو دڵیشی پێ خۆش دەکات.

زۆر گەورە دەبینم شتی منداڵانەی کردوە بە خوا، لە خۆیدا خوایە گەرنا هەروەك ئەو یاریە منداڵانەیە، حەیف هەندێك کەس جسمی گەورە دەبیت، بەڵام ئەقڵی لە جێگەی خۆیدایە، ڕێک لەو کاتەی کە سەیارەی منداڵانەی لێ دەخوڕی و بە دەنگی بەرز هۆڕینی لێ دەداو دەیگوت:حححححان، دیییییید دید، فڕڕڕڕن، خۆتان لادەن.

بیەکە خاتری خوا مەمانکە بە ژێرەوە!.

ناسینی خواو جێگیری ئیمان لە دڵداو پابەندی بە ڕێنومایيە قورئانیەکان گەورەترین مەشروعە، کە مرۆڤ بە هەند وەری بگریت، باقی شتەکانی تر باپیرم دەیگوت: کلکێکی پیا هەڵسپێرەو هەموی فشەیە ئەوە نەبێت.

رەحمەت لە گۆڕی باپیرم حاجی کەرەم وەیس. لەبیرم ناچێت دەیگوت نانی گەنم و دینی محمد.

رەحمەت لە گۆڕی باپیرم

حاجی کەرەم وەیس.

لەبیرم ناچێت دەیگوت:

نانی گەنم و دینی محمد.

إِنَّ الدِّينَ عِندَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ ۗ

ال عمران ١٩

قیبلە

د. عومەر عەلی

٢٠١٩